

TILDELINGSBREV 2019

FOR

MILJØDIREKTORATET

Innholdsfortegnelse

1	<u>INNLEDNING</u>	3
2	<u>OVERORDNEDE PRIORITERINGER FOR MILJØDIREKTORATET I 2019</u>	3
3	<u>NASJONALE MÅL, PRIORITERINGER, STYRINGSPARAMETERE OG OPPDRAG FOR 2019</u>	5
4	<u>BUDSJETT OG FULLMAKTER</u>	24
4.1	TILDELING OG BUDSJETTFORUTSETNINGER	24
4.2	KAP. 1420/4420 KLIMA, NATURMANGFOLD OG FORURENSNING	24
4.3	KAP. 1425/5578 FISKETILTAK/SEKTORAVGIFTER UNDER KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET	30
4.4	TILDELINGER UNDER ANDRE KAPITLER PÅ KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTETS BUDSJETT	31
4.5	TILDELINGER UNDER KAPITLER PÅ ANDRE DEPARTEMENTERS BUDSJETT	33
4.6	DELEGERING AV BUDSJETTMESSIGE FULLMAKTER	33
5	<u>RAPPORTERING</u>	34
6	<u>MØTEPLAN</u>	34
7	<u>OVERSIKT OVER ETATENES KOORDINERINGSANSVAR</u>	34
	VEDLEGG 1: OPPDRAG GITT TIDLIGERE ÅR	35
	VEDLEGG 2: FASTSETTELSE AV INDIKATORER FOR NASJONALE MÅL 2019	37

1 INNLEDNING

Klima- og miljødepartementet (KLD) viser til [Prop. 1 S \(2018-2019\)](#) og endelig budsjettvedtak i Stortinget (jf. [Innst. 2 S \(2018-2019\)](#) og [Innst 9 S \(2018-2019\)](#)), og stiller i dette tildelingsbrevet midler til disposisjon for Miljødirektoratet. Tildelingsbrevet gir sammen med Instruks for virksomhets- og økonomistyring, Prop. 1 S og budsjettinnstillingene, rammer, forutsetninger og krav for Miljødirektoratet i 2019. Tildelingsbrevet og instruksen er utgangspunktet for etatens rapportering gjennom året.

Departementet ønsker å understreke at de nasjonale målene som er presentert i Prop. 1 S (2018-2019) er politisk fastsatte nasjonale mål, hvor god måloppnåelse avhenger av bruk av virkemidler og gjennomføring av tiltak i alle sektorer. Miljødirektoratet skal med de virkemidler og det ansvaret etaten har arbeide for at de nasjonale målene nås.

Reglementet for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten ligger til grunn for styring av all statlig virksomhet.

2 OVERORDNEDE PRIORITERINGER FOR MILJØDIREKTORATET I 2019

Miljøforvaltningens sektorovergripende ansvar for klima- og miljøområdet innebærer å samordne politikk, tiltak og forvaltning for å ivareta klima og miljø på tvers av sektorene. Miljødirektoratets tilrettelegging av helhetlig kunnskap om miljøtilstand, tiltak og virkemidler på tvers av sektorene er en forutsetning for ivaretagelse av det sektorovergripende ansvaret. Direktoratets samarbeid med etater innenfor andre sektorer bidrar til at disse kan ivareta sitt sektoransvar. Det er viktig at oppfølging av nasjonale mål og indikatorer ses i sammenheng med bærekraftsmålene. I likhet med KLD bør Miljødirektoratet fortsette arbeidet med å klargjøre sin sektorovergripende rolle, og forankre og skape bevissthet i organisasjonen om hvordan denne rollen skal utøves.

Regjeringen viderefører avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen for å gi insentiver til mer effektiv statlig drift og for å skape handlingsrom for prioriteringer i statsbudsjettet. Miljødirektoratet skal i 2019 fortsette arbeidet for å bli mer effektive. Bemanningen i direktoratet skal ikke øke annet enn på de prioriterte områdene klima, rovvilt og marin forsøpling. De nye stillingene til verneområdeforvaltning i utvalgte fylkesmannsembeter vil midlertidig bli registrert i direktoratet. Med unntak for øremerkede nye stillinger til ivaretagelse av fellesadministrative tjenester i miljøforvaltningen, forventer departementet at ressursene til intern administrasjon i direktoratet kan reduseres.

Det er i 2019 viktig å sikre kapasitet til nye oppgaver og økt ressursbehov på klimaområdet. Det vises til budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti i Stortinget med særskilt styrking av arbeidet med rapporteringen etter klimaloven, og behovet for å videreutvikle dette arbeidet med tiltak og virkemidler. Departementet forventer at direktoratet med dette tillegget evner å styrke klimaområdet innenfor sin samlede økonomiske ramme uten at øvrige fagområder i direktoratet må nedprioriteres.

Arbeidet med å redusere klimagassutslipp på kort og lang sikt og omstilling til lavutslippssamfunnet skal prioriteres høyt. Oppfølging av Norges utslippsforpliktelse for 2030 skal vektlegges. Dette omfatter bl.a. analyser av tiltak og virkemidler i ulike sektorer, bidrag til den årlige rapporteringen under klimaloven og til Norges lavutslippsstrategi under Parisavtalen. Arbeidet med å videreutvikle rutiner og metode for helhetlig rapportering, både etter klimalov og internasjonale forpliktelser er spesielt viktig. Direktoratets bidrag inn i de

internasjonale klimaforhandlingene skal fortsatt være høyt prioritert. Bruk av EØS-midlene på klimaområdet skal vris mot utslippskutt der det er mulig å påvirke.

Arbeidet med oppfølging av NOU 2015:16 om overvann skal prioriteres og det er viktig å sørge for godt samarbeid med de øvrige statlige etatene som har oppgaver innen overvann.

Miljødirektoratet skal fortsatt prioritere kunnskapsoppbygging, forvaltning og rådgivning knyttet til regjeringens satsing på hav, havmiljø og blå økonomi. Arbeidet med marin forsøpling og spredning av mikroplast er høyt prioritert både nasjonalt og internasjonalt, og det er behov for å styrke Miljødirektoratets internasjonale arbeid på området, særlig knyttet til prosesser Norge har tatt initiativ til under FNs miljøforsamling og Basel-konvensjonen. Gjennomføring av EUs regelverk på kjemikalieområdet, EUs avfallsregelverk og sirkulær økonomipakke skal også prioriteres, og skal ses i sammenheng med arbeid med sirkulær økonomi i bred forstand. Arbeidet med sedimenter og forurenset grunn skal tilpasses det ambisjonsnivået som ligger i budsjettammene.

Naturmangfoldmeldingen, og Stortingets behandling av denne, er fortsatt det viktigste grunnlaget for arbeidet med å ta vare på naturmangfoldet. Arbeidet med å utvikle en mer helhetlig og økosystembasert naturforvaltning skal prioriteres høyt, og direktoratets sektorovergripende rolle i naturforvaltningen skal fortsatt videreutvikles. Utviklingen av et system for forvaltning basert på tilstandsvurdering og sektorovergripende forvaltningsmål er sentralt i dette. Tiltak overfor de mest truede naturtypene og artene, gjenstående vern (skogvern, marint vern og supplerende vern), styrket forvaltning av verneområdene, utvikling av det økologiske grunnkartet, oppfølging av Stortingets vedtak i rovviltpolitikken og arbeidet med å gjennomføre tiltakene i vannforvaltningsplanene skal også prioriteres høyt. Det er viktig at Miljødirektoratet i større grad integrerer FNs bærekraftsmål i arbeidet med å ta vare på naturmangfoldet. Gjennomføring av den niende Trondheimskonferansen vil kreve ressurser i etaten i 2019. Miljødirektoratet skal prioritere oppfølging av regjeringens Handlingsplan for friluftsliv fra 2018.

Nye oppgaver i 2019

Det vil bli satt i gang en prosess for gradvis overføring av ansvaret for Naturpanelet (The Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services, IPBES) fra KLD til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet vil lede den norske delegasjonen til Naturpanelets 7. plenumsmøte.

3 NASJONALE MÅL, PRIORITERINGER, STYRINGSPARAMETERE OG OPPDRAG FOR 2019

Naturmangfold

Nasjonale mål

1.1 Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester

Prioriteringer	Styringsparametere
1. Videreutvikling, utprøving og etablering av fagsystem for god økologisk tilstand.	Fagsystemet er prøvd ut i 2019. Metode for integrering av fagsystemet i faglig grunnlag for havforvaltningsplanene er utviklet.
2. Etablering og tilgjengeliggjøring av økologisk grunnkart for Norge, og oppfølging av Miljødirektoratets "Plan for naturtypekartlegging 2018-2020". Arbeidet gjennomføres etter nærmere avtale med departementet.	Status i framdrift i tilrettelegging for kartlegging og bruk av produkter.
3. Arbeid med det faglige grunnlaget for revidering av forvaltningsplanen Barentshavet – Lofoten og oppdatering av forvaltningsplanene for Norskehavet og Nordsjøen/Skagerrak, inkl. arbeidet med arealverktøyet for forvaltningsplanene, og kunnskap om miljøkonsekvenser av nye marine næringer.	Faglig grunnlag for de tre havområdene er ferdigstilt i løpet av april 2019. Status for arbeidet med arealverktøyet.
4. Arbeidet med å nå miljømålene i elver, innsjøer, grunnvann og kystvann.	Status for gjennomføring av Miljødirektoratets tiltak i vedtatte regionale tiltaksprogram er gjennomført. Status for bidrag til og deltakelse i høring av planprogram og hovedutfordringer i vannregionene.
5. Oppfølging av arbeidet med skrantesjuka.	Antall prøver innsendt gjennom kartleggingsprogrammet. Status for tiltak i brakkleggingsperioden i Nordfjella.

	Antall og artsvis fordeling av hjortevilt med påvist skrantesjuka.
6. Arbeidet med et nytt globalt rammeverk for biologisk mangfold i 2020.	Resultatene fra Trondheimskonferansen er integrert i dokumentene og prosessene med å utvikle et sterkt globalt rammeverk.
7. Utvidelse av ordningen med utvalgte kulturlandskap.	Tre nye utvalgte kulturlandskap er med i ordningen i 2019.

1.2 Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres

Prioriteringer	Styringsparametere
8. Vurdering av tiltak og virkemidler på tvers av sektorer for ivaretagelse av mer av den truede naturen.	Offentlig høring av tiltakspakken er gjennomført.
9. Oppfølging av rovviltforlikene 2004 og 2011, og Stortingets vedtak om stortingsmelding om ulv og lovproposisjon om felling av ulv mm.	Status og utvikling i forhold til nasjonale bestandsmål for gaupe, jerv, bjørn ulv og kongeørn. Status og utvikling i tap av husdyr og tamrein til fredet rovvilt.

1.3 Et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner

Prioriteringer	Styringsparametere
10. Sikre at relevante fylker bidrar til effektiv utnyttelse av skogvernbudsjettet, og til målet om 10 pst skogvern iht. evalueringen av skogvernet 2017.	Årlig areal foreslått skogvern pr fylke sendt KLD.
11. Arbeidet med supplerende vern.	Antall områder som er aktuelle for verneplanprosess.
12. Styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene og oppfølging av handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene.	Andel verneområder (med behov for forvaltningsplan) som har en godkjent forvaltningsplan. Antall godkjente besøksstrategier for nasjonalparker. Antall tiltak for å redusere de viktigste truslene mot verneverdiene. Andel verneområder hvor merkevaren er i bruk.
13. Opprettelse av marine verneområder.	Antall verneområder som det er meldt oppstart for.

	Antall områder sendt på høring.
	Antall områder som er tilrådd vernet.
14.Arbeidet med en helhetlig nasjonal plan for marine verneområder som skal legges fram for Stortinget som en egen sak senest i 2020.	Status for bistand i arbeidet med helhetlig plan for marint vern.

Oppdragsliste 2019 for resultatområde 1 Naturmangfold

Oppdrag	Frist
15.Etablere, drifte og vedlikeholde en primærdatabase hvor tiltakshaver kan legge inn kartlagte NiN-data i forbindelse med gjennomføring av utredninger etter KU-regelverket.	31. desember
16.Levere en langsiktig plan for prioritering, gjennomføring og finansiering av naturovervåkingen som revideres og legges fram for departementet hvert 5. år, herunder synliggjøre implementering av arealrepresentativ naturovervåking i Norge.	31. desember
17.Sende forslag om tiltak for truet natur til departementet etter gjennomført høring.	1. oktober
18.Lage veiledning til økologisk kompensasjon for saker innen samferdselssektoren i samarbeid med Vegdirektoratet og Jernbanedirektoratet.	31. desember
19.Levere tre tilrådinge om skogvern	5. april, 14. august, 6. september.
20.Levere utkast til tverrsektoriell tiltaksplan for pollinerende insekter.	1. desember
21.Levere forslag til hvordan Bioteknologirådets forslag til endringer i genteknologiloven skal følges opp.	1. mars
22.I samarbeid med Riksantikvaren og Landbruksdirektoratet levere utkast til ny informasjonsstrategi for Utvalgte kulturlandskap i jordbruket inkl. informasjon på nett om områdene.	1. oktober
23.Levere forslag til program og gjennomføre en nasjonal 10 årsjubileumsmarkering for ordningen med utvalgte kulturlandskap i jordbruket, i samarbeid med Riksantikvaren og Landbruksdirektoratet.	1. april
24.Gjennomføre høring av forskriftsendringer om tilskudd til utvalgte kulturlandskap i jordbruket og verdensarvområdene Vegaøyen og Vestnorsk fjordlandskap og levere endelig anbefaling om forskriftsendringer, i samarbeid med Riksantikvaren og Landbruksdirektoratet.	15. oktober
25.Levere notat med oppsummering av erfaringer knyttet til arbeidet med nasjonal ramme for vindkraft på land, med særlig vekt på arealplanlegging.	1. juni

26. Levere analyse av tilstand og tiltak for vannforvaltning i jordbrukspåvirkede vassdrag til jordbruksforhandlingene.	1. mars
27. I samarbeid med Mattilsynet, utarbeide en handlingsplan mot villsvin i Norge. Som utgangspunkt for handlingsplanen skal det legges til grunn et hovedmål om minst mulig villsvin i Norge, spredt utover et minst mulig område. Direktoratene skal utarbeide planen i samråd med Norges Bondelag, Norges Bonde- og Småbrukarlag, Norges Skogeierforbund, NORSKOG, Norges Jeger- og Fiskerforbund. Departementet vil, i samråd med LMD, ta initiativ til et møte med direktoratene om dette arbeidet så snart som mulig.	Utkastet må foreligge innen 15. mars 2019, med frist for endelig handlingsplan innen 1. november 2019.
28. Gjennomføre høring av, og levere utkast til vedtak om kvalitetsnorm for villrein etter naturmangfoldloven, inkludert forskriftsutkast.	15. september
29. I samråd med Mattilsynet og andre relevante landbruksmyndigheter, utarbeide rutiner for håndtering av situasjoner der genetisk verdifulle ulver vandrer inn i Norge. Rutinene bør inkludere vurderinger og praktiske prosedyrer ved mulig flytting av slike genetisk viktige individer.	15. august
30. Levere samlet oversikt over områder som kan være aktuelle for suppleringsvern.	1. mai
31. Gjennomføre høring og levere utkast til vedtak om endringer i forskrift om fremmede organismer, bl.a. knyttet til virkeområde og oppføring av arter og grupper av organismer i forskriftens vedlegg.	1. april
32. Levere forslag til veiledningsmaterieell om praktiseringen av ordningen nasjonale laksevassdrag og laksefjorder, og levere utkast til forskrift etter lakse- og innlandsfiskloven § 7a.	1. september (veiledningsmaterieell) 1. mai (forskrift)
33. Utarbeide forslag til grensejusteringer for nasjonale laksefjorder for å ivareta beskyttelsesbehovet. Oppdraget vil bli utdypet i eget oppdragsbrev.	31. desember
34. Levere en strategi for bevaring og utvikling av bestandene av storørret i Norge.	31. desember
35. Ved behov bistå departementet i arbeidet med melding til Stortinget om revidering/oppdatering av forvaltningsplanene for havområdene.	Andre halvår
36. Som oppfølging av rapporten om hav og klima og arbeidet med blå skog, og i dialog med departementet vurdere og levere forslag til aktuelle tiltak. Oppdraget vil bli konkretisert i dialog med Miljødirektoratet.	Etter nærmere avtale
37. Lede i arbeidet med hav og klima under Nordisk ministerråd.	31. desember

38. Bidra faglig inn i forberedelsene til Our Ocean-konferansen 23.-24. oktober 2019 i Oslo. Oppdraget vil bli spesifisert i eget brev fra departementet	Etter nærmere avtale
39. Levere rapport om oppfølging etter Riksrevisjonens forvaltningsrevisjon om myndighetenes arbeid med å ivareta miljø, fiskeri og næring ved petroleumsvirksomhet i nordområdene.	Spesifiseres i dialog med departementet
40. Som grunnlag for å dekke inn mangler i dagens skogvern gjennom framtidig skogvern, etablere god oversikt over viktige arealer for truet og nær truet naturmangfold i skog. Levere ny liste for prioriterte kartleggingsbehov i skogvernet.	1. april
41. Bidra i utforming av posisjoner, og arbeidet under konvensjonen om biologisk mangfold (CBD). Oppdraget blir konkretisert i dialog med Miljødirektoratet.	Etter nærmere avtale
42. Som del av merkevaren Norges nasjonalparker etablere felles nettportal for nasjonalparkene. Oppdraget vil bli konkretisert i dialog med Miljødirektoratet.	1. oktober
43. Gjennomføre Trondheimskonferansen	
44. Utarbeide forslag til styrking av hjemlene for håndheving av og sanksjonering av ulovlig fiske etter anadrom laksefisk, herunder en skjerping av strafferammen.	Etter nærmere avtale
45. Levere forslag til reviderte verneforskrifter for nasjonalparker og landskapsvernområder når det gjelder sykling og organisert ferdsel, jf. Handlingsplan for friluftsliv.	31. desember
46. Som ledd i arbeidet med å vurdere forenkling i ordningen med individuelt tilpassede verneforskrifter, utrede ordning med standardforskrift kombinert med lokalt tilpassede bestemmelser.	1. juli
47. Forberede evaluering av modellen for lokal forvaltning av nasjonalparker og andre store verneområder, jf. omtale i budsjettproposisjonen 2018-2019.	31. desember
48. Levere en vurdering av om Artsdatabankens risikovurderinger i Fremmedartlista 2018 tilsier at noen av de organismene som er oppført i vedlegg til forskrift om fremmede organismer bør tas ut av vedleggene.	1. april
49. Levere forslag til helhetlig plan for Oslofjorden. Oppdraget vil bli spesifisert i eget brev når beslutning om type plan foreligger.	Etter nærmere avtale
50. Levere utkast til tidsplan og skisse for faglig tilnærming med sikte på å finne langsiktige løsninger på tap av beitedyr til rovvilt i særlig tapsutsatte områder som bl.a. i Nord-Østerdalen.	15. mars
51. Utarbeide veileder for gjennomføring av fellingsoppdrag.	En skisse skal legges fram for departementet innen 1. mars, og

	en endelig veileder skal foreligge senest 1. juni
52. Levere utkast til vedtekter for de regionale rovviltnemndene.	1. april
53. Foreta en gjennomgang av arbeidet med skjøtselsbetinget natur for blant annet å klargjøre omfanget av dagens virkemiddel- og ressursbruk, og effekter av dagens innsats og robusthet over tid. Oppdraget vil bli nærmere presisert i dialog med direktoratet.	Etter nærmere avtale

Kulturminner og kulturmiljø

Nasjonalt mål

2.1 Tapet av verneverdige kulturminner skal minimeres

Prioriteringer	Styringsparameter
54. I samarbeid med Riksantikvaren, ivareta Norges medlemskap i Unescos verdensarvkomité.	Status i arbeidet

Oppdragsliste 2019 for resultatområde 4 Kulturminner og kulturmiljø

Oppdrag	Frist
55. I samarbeid med Riksantikvaren, utarbeide veiledningsmaterieell om KU i saker som berører verdensarvområder.	31. desember
56. Bidra i oppfølgingen av bruk av bistandsmidler til verdensarv (over UDs budsjett) for å få en målrettet bruk av midlene.	31. desember
57. I samråd med Riksantikvaren, bistå departementet i arbeidet med ny stortingsmelding om kulturminnepolitikken innenfor relevante temaer.	31. desember

Friluftsliv

Nasjonale mål

3.1 Friluftslivets posisjon skal ivaretas og videreutvikles gjennom ivaretagelse av allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftslivsområder, og stimulering til økt friluftslivsaktivitet for alle

3.2 Naturen skal i større grad brukes som læringsarena og aktivitetsområde for barn og unge

Prioriteringer	Styringsparametere
58. Oppfølging av Meld. St. 18 (2015-2016) "Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet" og Innst. 26 S (2016-2017) og Handlingsplan for friluftsliv.	<p>Antall informasjonstiltak om rettigheter og plikter som følger av allemannsretten.</p> <p>Samarbeid med Bane Nor og andre aktuelle sektorer om etterbruk av jernbanestrekninger til friluftslivsformål er etablert.</p> <p>Arbeidet med revisjon av verneforskrifter vedrørende sykkel og organisert ferdsel er i rute for forskriftsendringer innen 2020.</p> <p>Oppgradering og utvikling av Naturbase for statlig sikrede friluftslivsområder er ferdigstilt.</p> <p>Antall kommuner som har ferdigstilt kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder.</p>
59. Videreutvikling av ordningen Nasjonale Turiststier.	<p>Antall stier som er autorisert.</p> <p>Antall stier som har en besøksstrategi.</p>
60. Tilrettelegging for fylkeskommunenes overtagelse av nye oppgaver innenfor ordningen statlig sikring av friluftslivsområder og innenfor Skjærgårdstjenesten, jf. regionreformen og oppgaveoverføring angitt i Handlingsplan for friluftsliv.	<p>Fylkeskommunene har fått opplæring i nye oppgaver som tilføres i 2020.</p> <p>All eiendomsdokumentasjon som fylkeskommunene trenger for å gjøre nye oppgaver i Naturbase er gjort tilgjengelig i Naturbase.</p>
61. Veiledning om og kontroll av regler om motorferdsel i utmark.	<p>Veiledning på nett rettet mot kommunene er videreutviklet.</p> <p>Nasjonal database for snøscooterløyper er implementert.</p>

Oppdragsliste 2019 for resultatområde 3 Friluftsliv

Oppdrag	Frist
62. Bistå og delta i prosesser vedrørende lokale og regionale initiativ om eventuell etablering av nye enheter av Skjærgårdstjenesten, og eventuelle utvidelser av eksisterende driftsområder til å omfatte nye geografiske områder. Kortfattet beskrivelse av konsept og anbefaling om statlig medfinansiering sendes departementet når forslag om nye enheter eller større utvidelser foreligger.	31. desember
63. Utarbeide tiltaksplaner og forvaltningsplaner for 5-6 eiendommer som Miljødirektoratet forvalter som inngår i landsverneplanen for statens kulturhistoriske eiendommer, der fredede bygninger skal prioriteres først.	31. desember
64. Sende statusrapport om arbeidet med å bistå Norsk Friluftsliv og "Forum for friluftsliv i skolen" om gjennomføring av tiltaket i Handlingsplan for friluftsliv om å videreutvikle et utvalg eksisterende, suksessrike satsinger innenfor natur/friluftsliv rettet mot barn og unge i pedagogiske institusjoner som barnehage, SFO og skole.	1. desember
65. Gjøre avtale med SSB om finansiering og opplegg for en undersøkelse av barn og unges deltakelse i friluftsliv som kan presenteres samtidig med neste levekårsundersøkelse som omhandler friluftsliv.	1. november
66. Bistå med å arrangere konferanse om bærekraftig reiseliv, iht. nærmere avtale med departementet.	
67. Etablere et flerårig prosjekt med formål å fremme planlegging, opparbeiding, skilting og merking av sammenhengende nettverk av turstier i kommunene, jf. prosjektplan som ble sendt departementet 1. oktober 2018. Status for prosjektet sendes departementet årlig ca. 1. juli.	1. juli
68. Ferdigstille "Veileder for forvaltning av statlig sikrede friluftslivsområder", herunder innarbeide de endringer i forvaltningsansvar som trer i kraft fra 1. januar 2020.	1. september
69. Sende på høring forslag til lovendring om elmotor på mindre vann, sammenstille høringssvar og sende tilrådning til KLD.	
70. Utarbeide veileder som beskriver oppgaver som kommuner og fylkeskommuner bør følge opp i arbeidet med å legge til rette for fritidsfiske.	1. desember

Forurensning

Nasjonale mål

4.1 Forurensning skal ikke skade helse og miljø

Prioriteringer	Styringsparameter
71. Styrking av arbeidet med marin forsøpling og mikroplast nasjonalt og internasjonalt.	Status for arbeidet med nasjonale tiltak og virkemidler på marin forsøpling og spredning av mikroplast, inkludert samarbeid med næringslivet. Status for samarbeid med berørte forvaltningsorganer nasjonalt. Status for faglig bistand og deltakelse i det internasjonale arbeidet på marin forsøpling (særlig under UNEA-prosessen og i arbeidet med å styrke Baselkonvensjonens rolle på plastavfall og etablering av prosjektsamarbeid med Russland om marin forsøpling). Faglige vurderinger ifbm. UDs bistandsprogram er styrket.

4.2 Utslipp av helse- og miljøfarlige stoffer skal stanses

Prioriteringer	Styringsparametere
72. Styrking av arbeidet med farlig avfall	Status for arbeidet
73. Bidra til å nå målene i handlingsplanen mot miljøgifter, og i arbeidet med opptrapping av arbeidet med politikkutvikling av området etter 2020.	Stoffer foreslått for ny eller skjerpet regulering i EU og globalt. Ha foreslått nye stoffer på prioriteringslista dersom de dekker kriteriene for å stå der Faglig bistand i arbeidet med videre politikkutforming

4.3 Veksten i mengden avfall skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten, og ressursene i avfallet utnyttes best mulig gjennom materialgjenvinning og energiutnyttelse

Prioriteringer	Styringsparametere
74.Arbeid med gjennomføring av EUs avfallsregelverk og sirkulær økonomipakke.	Status for arbeidet.

4.4 Sikre trygg luft. Basert på dagens kunnskapsstatus blir følgende nivå sett på som trygg luft:

- Årsmiddel PM10: 20 µg/m³
- Årsmiddel PM2,5: 8 µg/m³
- Årsmiddel NO2: 40 µg/m³

Prioriteringer	Styringsparameter
75.Veiledning og oppfølging av kommunene som forurensningsmyndighet for lokal luftkvalitet.	Alle kommuner med brudd eller fare for brudd på grenseverdier er fulgt opp skriftlig.

Oppdragsliste 2019 for resultatområde 4 Forurensning

Oppdrag	Frist
76.Oppdatere retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442) i tråd med tidligere evaluering.	31. desember
77.Koordinere berørte etater for å anbefale en prioritering av kostnadseffektive og kilderettede tiltak for å redusere støy, og vurdere effekten av tiltakene, basert på eksisterende grunnlagsmateriale til handlingsplan for støy mot 2020 (felles oppdrag med SVV, Hdir og FHI).	1. oktober
78.Utrede en ny måleindikator for støy som har fokus på søvnforstyrrelse, i samråd med berørte etater 2020 (felles oppdrag med SVV, Hdir og FHI).	1. oktober
79. Vurdere endringer av krav for avløpsanlegg i forurensningsforskriften, inkludert analysekrav for avløpsvann/-slam. Oppdraget vil bli nærmere konkretisert i dialog med direktoratet.	Etter nærmere avtale
80.Oppdatere tiltaks- og virkemiddelvurderingene på marin forsøpling og spredning av mikroplast i lys av ny kunnskap. Som del-oppdrag skal Miljødirektoratet i samarbeid med Fiskeridirektoratet og Sjøfartsdirektoratet sammenstille ny kunnskap om plastavfall og mikroplast fra sjøbaserte kilder, blant annet fra fôrrør.	1. desember 1. juli for del-oppdraget
81.Utarbeide forslag til matkastelov i samarbeid med Landbruksdirektoratet, jf. anmodningsvedtak fra Stortinget.	1. oktober

82. Returordning for kasserte kjøretøy, utarbeide forslag til ordning som sikrer at alle kjøretøy omfattes.	1. juli
83. Utarbeide forslag til gjennomføring av kommende direktiv fra EU om reduksjon av miljøkonsekvensene av visse engangsartikler av plast og fiskeritstyr.	Etter nærmere avtale
84. Utarbeide hensiktsmessige forslag til virkemidler for å gjennomføre EUs reviderte avfallsregelverk.	Etter nærmere avtale
85. Utarbeide utkast til revidert nasjonal avfallsplan og avfallsforebyggingsplan.	1. mai, samt status-møte med skisse til opplegg 1. mars
86. Levere forslag til opplegg for å inkludere plastforurensning i arbeidet med de regionale vannforvaltningsplanene, herunder kartlegge omfang i ferskvann.	1. oktober
87. Evaluere effekten av tiltakene som er iverksatt med statlig finansiering for opprydding i grunn på land og i sjøbunn som er forurenset med helse- og miljøskadelige stoffer. Dette vil gjelde kap. 1420 og postene 39, 69 og 79. Oppdraget vil bli nærmere konkretisert i dialog med direktoratet.	Etter nærmere avtale
88. Utarbeide forslag til gjennomføring i norsk rett av klassifisering og merkingsforordningens artikkel 45 om en sentral giftinformasjon, herunder vurdere forholdet til Produktregisteret. Oppdraget vil bli nærmere konkretisert i dialog med direktoratet.	Etter nærmere avtale

Nasjonale mål:

- 5.1 Norge skal fram til 2020 kutte i de globale utslippene av klimagasser tilsvarende 30 prosent av Norges utslipp i 1990.**
- 5.2 Norge har tatt på seg en betinget forpliktelse om minst 40 prosent utslippsreduksjon i 2030 sammenlignet med 1990.**
- 5.3 Norge skal være klimanøytralt i 2030.**
- 5.4 Norge har lovfestet et mål om å bli et lavutslippssamfunn i 2050.**
- 5.5 Reduserte utslipp av klimagasser fra avskoging og skogforringelse i utviklingsland, i samsvar med bærekraftig utvikling.**
- 5.6 Politisk mål om at samfunnet skal forberedes på og tilpasses klimaendringene**

Prioriteringer	Styringsparametere
<p>89. Videreutvikle og forbedre analyser av tiltak og virkemidler for å redusere innenlandske utslipp og øke opptak av klimagasser, både på kort og lang sikt. Særlig viktig er tiltak og virkemidler for oppfyllelse av Norges klimamål for 2030. Bistå i arbeidet med underlag til plan for å oppfylle Norges klimaforpliktelser i ikke-kvotepiktig sektor og sektorvise mål (jf. Jeløya-plattformen).</p>	<p>Status i arbeidet med å videreutvikle og forbedre analyser av tiltak og virkemidler.</p> <p>Status i arbeid med å levere underlag til plan for å oppfylle Norges klimaforpliktelser i ikke-kvotepiktig sektor.</p> <p>Nettløsning for klimatiltak er lansert, og Nettløsning for klimatiltak er oppdatert.</p>
<p>90. Arbeid med Klimalovrapportering og sekretariatet for teknisk beregningsutvalget på klima.</p>	<p>Status i arbeidet.</p>
<p>91. Iverksettelse av nye statlige planretningslinjer (SPR) om klimatilpasning.</p>	<p>Status i arbeidet med å bidra til at klimaendringer blir vurdert i kommunenes planstrategier.</p> <p>Veiledning til nye statlige planretningslinjer for klimatilpasning er levert.</p> <p>Veiledninger er fulgt opp.</p>
<p>92. Oppfølging av Teknisk Beregningsutvalg og partssammensatt gruppe for klima og jordbruk.</p>	<p>Leveranser i henhold til fremdriftsplaner fastsatt av utvalget og partssammensatt gruppe for jordbruk.</p>
<p>93. Arbeidet med lavutslippsstrategi under Parisavtalen.</p>	<p>Status i arbeidet med lavutslippsstrategi under Parisavtalen.</p>
<p>94. Arbeidet med felles oppfyllelse med EU av utslippsmålet for 2030, herunder vurderinger av relevant regelverk, nasjonal gjennomføring, bruk av fleksibilitetsmekanismene og rapporteringssystemet.</p>	<p>Status i arbeidet med å vurdere regelverket, nasjonal gjennomføring, fleksibilitetsmekanismer og utforme rapporteringssystem.</p> <p>Prøverapportering av klimagassregnskapet til EU er gjennomført.</p>
<p>95. Videreutvikle kompetanse- og kunnskapsgrunnlaget i miljøforvaltningen om bruk av strategiske offentlige anskaffelser for å oppnå redusert klima og miljøbelastning, herunder bidra til å analysere hvor det er effektivt å bruke offentlige anskaffelser som virkemiddel i klimapolitikken. Miljødirektoratet skal bidra med</p>	<p>Status i arbeidet med å bidra til å vurdere offentlige anskaffelser i klima- og miljøpolitikken.</p>

miljøkompetanse slik at Difi kan levere anskaffelsesfaglig veiledning på grønne anskaffelser. På sikt skal Miljødirektoratet inkludere offentlige anskaffelser i helhetlige tiltaks- og virkemiddelvurderinger for ulike sektorer, der det er relevant.	
96.Arbeid og utredninger i forbindelse med CO2-fond/miljøavtale om næringstransport.	Status i arbeidet
97.Arbeidet med å videreutvikle kunnskapsgrunnlaget knyttet til produksjon og bruk av bioenergi (herunder biodrivstoff), arealbruk og skog.	Status i arbeidet
98. Videreutvikling av kunnskapsgrunnlaget for mer helhetlig og effektiv arealbruk.	Status i arbeidet

Oppdragsliste 2019 resultatområde 5 Klima

Oppdrag	Frist
99.Bistå KLD i arbeid med å lage en plan for å oppfylle Norges klimaforpliktelser i ikke-kvotepliktig sektor mot 2030, etter at avtale om felles oppfyllelse med EU er på plass.	KLD kommer tilbake med nærmere bestilling
100. Koordinere og sørge for nye og oppdaterte tiltaksanalyser for reduksjon av klimagassutslipp, inkludert bedrifts- og privatøkonomiske kostnader der dette er hensiktsmessig og mulig. Legge ut tiltaksanalyser i Miljødirektoratets nettløsning.	KLD kommer tilbake med nærmere bestilling
101. Bistå i arbeidet med Klimalovrapportering, herunder levere tallunderlag til klimalovrapportering 2019.	10. oktober 1. August
102. Bistå med utvikling av helhetlig rapporteringssystem i arbeidet med felles oppfyllelse av utslippsmål med EU.	Avklares nærmere når avtalen om felles oppfyllelse med EU er på plass.
103. Levere en prøverapportering på klimagassregnskapet til EU, og delta i EUs revisjon av regnskapet.	Etter nærmere avtale
104. Gi vurderinger og innspill i arbeidet med lavutslippsstrategi. Oppdraget vil bli nærmere presisert i dialog med direktoratet.	1. mai
105. Gi vurderinger og innspill i arbeid med oppdatert 2030-mål	1. mars
106. Styrke kunnskapsgrunnlaget om lavutslippsamfunnet i 2050, og veier dit. Miljødirektoratet oppfordres til samarbeid med relevante kompetansemiljøer, herunder Enova, i utviklingen av et slikt kunnskapsgrunnlag.	31. desember
107. Levere oversikt over eksisterende og nye bærekraftige klimatilpassingstiltak i jordbruket.	Mars

108. Levere oppsummering av eksisterende kunnskap om bruk av biokull som jordforbedrende og karbonbindende tiltak.	31. desember
109. Bidra i bransjens arbeid med å utarbeide forslag til en bransjenorm for biogass, jf. anmodningsvedtak 668.	Etter nærmere avtale
110. Utrede hvordan man kan stille krav om at alt kloakkslam skal behandles fortrinnsvis gjennom produksjon av biogass og biogjødsel eller kompost, jf. anmodningsvedtak 484.	15. juni
111. Utrede aktuelle virkemidler for utbygging av produksjon og infrastruktur og for økt etterspørsel av biogass, jf. anmodningsvedtak 667. Oppdraget vil bli nærmere konkretisert i eget oppdragsbrev, og i dialog med direktoratet. Oppdraget må sees i sammenheng med øvrige oppdrag om biogass, samt oppdrag om å utrede omsetningskrav for skipsfart.	15. juni
112. Gjennomgå drivstoffhierarkiet og klargjøre dette, jf. anmodningsvedtak 758.	15. juni
113. Utrede muligheten for videre opptrapping av omsetningskravene for biodrivstoff til veitrafikk og luftfart for årene 2021 og 2022, med vekt på tilgang og kostnader for avansert biodrivstoff. Oppdraget må ses i sammenheng med prioriteringen om å videreutvikle kunnskapsgrunnlaget knyttet til produksjon og bruk av bioenergi, arealbruk og skog.	Etter nærmere avtale
114. Bistå Difi i arbeidet med å utarbeide veileder til offentlige innkjøpere som ønsker å unngå biodrivstoff med avskogingseffekt.	Etter nærmere avtale
115. I samarbeid med Sjøfartsdirektoratet, utrede videre et eventuelt omsetningskrav for flytende biodrivstoff og biogass til skipsfart.	31. juli
116. Bistå med vurderinger i videre arbeid med utfasing av mineralolje til byggørk og byggvarme på byggeplasser.	Mai
117. Levere rapport fra teknisk beregningsutvalg 2019.	Etter nærmere avtale
118. Bistå KLD i videre arbeid med CO2-fond. Oppdraget vil bli presisert i eget oppdragsbrev og i dialog med direktoratet.	Etter nærmere avtale
119. Gjennomføre analyser og videreutvikle kunnskapsgrunnlaget for lavutslippsindustri bl.a. som ledd i arbeidet med Prosess 21.	31. desember
120. Levere kunnskapsgrunnlag om utslipp og reduksjonspotensial fra aktivitet som benytter diesel som ikke er ilagt veibruksavgift (blant annet ikke-veigående transport som traktorer, anleggsmaskiner og fritidsbåter.). Oppdraget må ses i sammenheng med oppdrag 145 i tildelingsbrevet for 2018.	31. juli
121. NTP: levere bidrag for å lage underlag sammen med transportetatene, og levere faglige innspill til KLD i arbeidet med nasjonal transportplan.	Etter nærmere avtale

122. Utrede ulike utforminger av 50 % reduksjon i utslipp fra transport, innen 2030 (ulike referanseår og tiltak inkl. biodrivstoff).	August
123. Levere vurdering av bærekraftig livssyklus for batterier til elektrifisering av transportsektoren, etter nærmere avtale.	Juni
124. Levere anslag på elektrifisering sitt bidrag til utslippsreduksjoner i transport i 2025 og 2030 (hvor stor del av løsningen i ulike segmenter).	August
125. Levere vurderinger av de endelige versjonene av programdokumentene til Karbonfondet (FCPF) for Indonesia, Elfenbenskysten, Guatemala, Den Dominikanske Republik, Peru, Fiji og Kamerun, og til Karbonfondet BioCF for Etiopia og Mexico, på de områder hvor Mdir har relevant kompetanse. Omfanget av oppdraget vil bli nærmere spesifisert i dialog med direktoratet.	Etter nærmere avtale
126. Videre oppfølging av kartleggingen av ikke-kvotepiktige utslipp. Oppdraget er en videreutvikling av oppdrag som ble levert 15. mai 2018. Målet er å identifisere hvilke utslipp som er egnet for avgift og hvilke som er mindre egnet. Oppdraget er viktig for det videre arbeidet med å vurdere avgift på generelt nivå for alle ikke-kvotepiktige utslipp som varslet i meld. St 41 (2016-2017). Resultatet av arbeidet skal benyttes som grunnlag for 2020-budsjettet.	Foreløpig grunnlag leveres innen 20. februar Endelige vurderinger leveres 1. juni
127. Vurdere og analysere de tekniske miljø- og klimakriteriene for finansielle produkter som følger av EUs handlingsplan for bærekraftig finans og relevante forslag til lovendringer på dette området. Oppdraget vil bli spesifisert i dialog med direktoratet.	Etter nærmere avtale
128. Klimakvotesystemet for 2021-2030: Utarbeide og sende på høring forslag til forskriftsendringer for å gjennomføre EU-regelverket i norsk rett.	Våren 2019
129. Bidra med faglig bistand i oppfølgingen av klimarisikoutvalgets rapport. Oppdraget vil bli nærmere spesifisert i dialog med direktoratet.	Etter nærmere avtale
130. Levere innspill til videreutvikling av kunnskapsgrunnlaget for mer helhetlig og effektiv arealbruk, inkludert vurdering og utredning av tiltak og virkemidler. Oppdraget vil bli nærmere spesifisert i dialog med direktoratet.	Etter nærmere avtale
131. Levere en kort vurdering av hvilke muligheter KLD og Miljødirektoratet har for å få etablert og utviklet tettere koblinger og bedre sammenhenger mellom Naturpanelet og Klimapanelet.	1. mars
132. Utrede mulig innretning av eventuelle begrensinger i muligheten for å gi tillatelse til åpning av nye torvuttak.	1. september
133. Lage rapporteringssystem for biodrivstoff i luftfartsnæringen med tilhørende veiledning.	15. desember

134. Levere ulike scenarier av klimaeffekten knyttet til bruk av biomasse i forskjellige sektorer fram mot 2030.	Etter nærmere avtale med departementet
--	--

6.1 Omfanget av villmarkspregete områder på Svalbard skal opprettholdes, og naturmangfoldet bevares tilnærmet upåvirket av lokal aktivitet.

Prioritering	Styringsparameter
135. Arbeid med besøksforvaltning både i og utenfor verneområdene, jf. arbeidet med forvaltningsplaner.	Forvaltningsplan for områdene på Vest-Svalbard er ferdigstilt. Arbeidet med forvaltningsplan, herunder besøksforvaltning, for område 10 er godt i gang.
136. Oppfølging av arbeidet med opprydding etter virksomheten i Lunckefjell og Svea.	Har fulgt opp Miljødirektoratets ansvar i arbeidet i henhold til fastsatt kompetansefordeling og Sysselemannens prosjektplan.

6.3 Negativ menneskelig påvirkning og risiko for påvirkning på miljøet i polarområdene skal reduseres.

Prioritering	Styringsparameter
137. Norsk formannskap for Arktisk råds arbeidsgruppe AMAP fram til mai 2019, og i ACAP fra mai 2019.	AMAP-møter er arrangert og fulgt opp i tråd med arbeidsplanen. Status for deltakelse i ACAP og underliggende ekspertgrupper.
138. Norsk ledelse for det internasjonale isbjørnsamarbeidet.	Norge har tatt initiativ til en tydeligere gjennomføringsplan for den sirkumpolare handlingsplanen for isbjørn (CAP 2015-2025).

Oppdragsliste 2019 for resultatområde 6 Polarområdene

Oppdrag	Frist
139. Gjennomføre høring av endringer i forurensingsregelverket for Svalbard og sende oppsummering og tilråding om forskriftsendringer til KLD.	31. desember

140. Gi en foreløpig vurdering av varslede tiltak og mål for reduksjoner av utslippene fra smelteverket i Nikel, og definere informasjonsbehovet på norsk side.	31. mars
---	----------

Oppgaver på tvers av resultatområdene

Regelverk

Prioritering	Styringsparameter
141. Utvikle generell metodikk for konsekvensutredninger innenfor KLDs ansvarsområde.	Metodikk er utviklet.

Kunnskap

Oppdragsliste 2019 - Kunnskap

Oppdrag	Frist
142. Gjennomgå og videreutvikle nasjonale indikatorer med hensyn på innføring av system for vektning og verdisetting, herunder bedre harmonisering med internasjonale indikatorer. Prioriterte resultatområder avtales nærmere med direktoratet.	Juni
143. Foreslå faglig innretning for nye SISer i institutter som får frigjorte SIS-midler i 2020.	1. april
144. Slutføre utviklingen av et hovednettsted i tråd med orienteringen i direktoratets brev av 26. november 2018 om Miljødirektoratets tilbakemelding på foreløpig tildelingsbrev og instruks 2019, avsnittet om "Planer for nettutvikling".	31. desember
145. Sikre at det kan leveres data for rapportering på utvalgte bærekraftsindikatorer som KLD har ansvar for til Norges rapport til høynivåmøtet i New York juli 2019 (HLPF).	1. april

Internasjonalt

Oppdragsliste 2019 – Internasjonalt

Oppdrag	Frist
146. Bistå med vurderinger i arbeidet med EUs nye programmer 2021-2027, særlig forsknings- og innovasjonsprogrammet (Horisont Europe), romprogrammet og klima- og miljøprogrammet (LIFE).	
147. Bistå med å utarbeide norske posisjoner til forhandlingene av Summary for Policy Makers av GEO-6.	Januar
148. Vurdere hvordan Ofu-arbeidet i direktoratet kan videreutvikles ved at UN Environment og andre konsulenter brukes til gjennomføring av aktivitetene under nye og eksisterende avtaler i vesentlig større grad enn i dag, og slik at miljøkomponenten i Ofu-programmet fortsatt ivaretas. Arbeidet	31. desember

skal bygge på erfaringene fra nytt Ofu-program i Myanmar hvor det skal arbeides fra start for å redusere innsatsen fra høy mot lav.	
149. Bistå med å forberede og gjennomføre besøket fra FNs spesialrapportør for menneskerettigheter og miljø. Oppdraget blir nærmere konkretisert i dialog med departementet.	Etter nærmere avtale

Sikkerhet og kontroll

Oppdragsliste 2019 – Sikkerhet og kontroll

Oppdrag	Frist
150. Rapportere på fremdriften i arbeidet med å etablere felles IKT-drift i miljøforvaltningen jf. tillegg til tildelingsbrev for 2017.	15.01., 01.04. og 01.07.
151. Samordne krav til verdivurdering av lik informasjon og felles krav med hensyn til ISO 27001 som gjelder teknisk IKT-drift.	Rapportere i forkant av etatsstyringsmøtene
152. Nye nettløsninger og automater som retter seg mot allmennheten skal utvikles med tanke på universell utforming. Eksisterende IT-løsninger skal være universelt utformet innen 1.1.2021. Rapportert på status i arbeidet.	Årsrapport
153. MiljøCert rapporterer på sikkerhetsstatus.	Rapportere i forkant av etatsstyringsmøtene
154. Bidra med ressurser inn i internrevisjonsnettverket til gjennomføring av interne revisjoner i sektoren (se eget brev).	Fortløpende
155. Rapportert på oppfyllelsen av KMDs retningslinjer for tilgjengeliggjøring av data, jf. Kunnskapsstrategien.	01.06.2019
156. Påse at det er utarbeidet en plan for krisekommunikasjon.	Årsrapport
157. Tilpasse arbeidet med forebyggende sikkerhet til ny sikkerhetslov med forskrifter.	Rapportering om status i arbeidet innen 1. juni
158. Levere øvingsplan for 2019 og evaluering og oppfølgingsplan med funn og læringspunkter fra øvelse.	Øvingsplan for 2019 leveres innen 1. mars. Evaluering av øvelse med oppfølgingsplan leveres innen 1. juni.

Administrativt

Oppdragsliste 2019 – Administrativt

Oppdrag	Frist
<p>159. Miljødirektoratet skal med virkning fra 1. januar 2019 etablere en strategisk anskaffelsesfunksjon som i første omgang bemannes med to årsverk. Etableringen skal på sikt finansieres gjennom gevinstrealisering i miljøforvaltningen.</p> <p>Direktoratet skal videre:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utarbeide forslag til en fire-årig innkjøpsstrategi for miljøforvaltningen som skal forelegges KLD for godkjenning. - i forlengelsen av strategiarbeidet utarbeide en gevinstrealiseringsplan for anskaffelser i miljøforvaltningen. <p>De øvrige etatene i miljøforvaltningen skal involveres i både etablerings- og driftsfasen av den strategiske anskaffelsenheten. Difi vil bistå direktoratet i etableringsfasen.</p>	Etter nærmere avtale
<p>160. Departementet ber Miljødirektoratet i 2019 om å delta i Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) sin direktoratsgruppe for bedre statlig koordinering av rammevilkår som påvirker byggenæringen.</p>	

Samordning av de administrative funksjonene i miljøforvaltningen

KLD viser til strategi for effektivisering og samordning av de administrative funksjonene i miljøforvaltningen.

KLD forutsetter at alle etatene i miljøsektoren bidrar aktivt til å gjennomføre strategien ved å delta i samarbeidsfora og ved å gjennomføre egne tiltak i tråd med strategien.

Til etablering av felles IKT-driftsløsning i miljøforvaltningen bevilges Miljødirektoratet 7,5 mill. kroner (jfr. punkt 4.4). Det overføres tre årsverk fra Riksantikvaren og tre årsverk fra Polarinstituttet til Miljødirektoratet for å gjennomføre strategien for felles IKT-drift i miljøforvaltningen. Bevilgninger for bemanning av IKT-driftsløsning tas i supplerende tildelingsbrev. Riksantikvarens driftsavtale med Kartverket avsluttes i løpet av 2019, Miljødirektoratet overtar driftsansvaret og bevilgningen for avtalen.

Samordningsstrategien gir føring om en felles enhet for arkivene i miljøforvaltningen. Miljødirektoratet skal drifte denne enheten. KLD vil lede arbeidet med å kartlegge og koordinere forarbeidet av etableringen. Miljødirektoratet skal bidra i dette arbeidet.

Miljøvennlig produkter

Etaten skal så langt som mulig bruke miljøvennlige produkter i egen organisasjon, som for eksempel minimal bruk av plast. Matsvinnet skal minimeres.

Fellesføring 2019 til alle statlige virksomheter

1. Realisere regjeringens inkluderingsdugnad, og utvikle rutiner og arbeidsformer i personalarbeidet med sikte på å nå målene for dugnaden.
2. Motvirke arbeidslivskriminalitet ved offentlige innkjøp.

For utfyllende informasjon se rundskriv [H-7/18](#).

4 BUDSJETT OG FULLMAKTER

4.1 Tildeling og budsjettforutsetninger

Under følger tildelte beløp. Tildelte beløp skal disponeres i samsvar med [Prop. 1 S \(2018–2019\)](#), og endelig budsjettvedtak i Stortinget, jf. [Innst. 2 S \(2018-2019\)](#) og [Innst. 9 S \(2018-2019\)](#). Midlene skal for øvrig disponeres i samsvar med [bevilgningsreglementet fra Stortinget, reglement og bestemmelser for økonomistyring i staten](#) og [andre rundskriv](#) og krav fra Finansdepartementet som er fastsatt for disponeringen av statlige budsjettmidler, samt [instruks fra KLD for virksomhets- og økonomistyring i Miljødirektoratet](#).

Gjennom Innst. 2 S fra finanskomiteen, som ble vedtatt 18.12.18, er det lagt inn endringer på enkelte poster under KLD som berører Miljødirektoratet, jf. punkt 3.1.2.1 "Avtale mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti om statsbudsjettet for 2018", sidene 50-51. Vi viser videre til innstillingens vedlegg 3 "Budsjettavtalen fordelt på kapittel og post", sidene 198-199. I Innst. 9 S, som ble vedtatt 18.12.18, er endringene nærmere omtalt og utdypet.

Samlet sett har budsjettavtalen medført økninger under diverse poster under kap. 1420 på 66 mill. kroner, mens en post er redusert med 50 mill. kroner. I sum er budsjettet således økt med 16 mill. kroner sammenlignet med Prop. 1 S. Budsjettavtalen har i motsetning til i tidligere år ikke medført ytterligere ABE-reduksjoner.

Endringer og føringer som er beskrevet i postomtalen i Prop. 1 S (2018-2019), er ikke omtalt i tildelingsbrevet. Det er derimot endringer som følger av Stortingets behandling. Endringene er omtalt under hver enkelt post. Det samme er føringer fra KLD som ikke er omtalt i Prop. 1 S.

4.2 Kap. 1420/4420 Klima, naturmangfold og forurensning

Utgifter kap. 1420 Miljødirektoratet

Post	Betegnelse	Vedtatt bevilgning	Tildeling
01	Driftsutgifter	694 287	694 287
21	Spesielle driftsutgifter	263 078	263 078
22	Statlige vannmiljøtiltak	235 574	235 574
23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i>	135 608	135 608
30	Statlig erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	30 167	30 167
31	Tiltak i verneområder, <i>kan overføres</i>	81 419	81 419
32	Statlig erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	1 450	1 450
33	Statlig erverv, nytt vern, <i>kan overføres</i>	6 200	6 200
34	Statlig erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i>	2 053	2 053
35	Statlig erverv, skogvern, <i>kan overføres</i>	444 612	444 612
38	Restaurering av myr og annen våtmark, <i>kan overføres</i>	23 625	23 625
39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	12 483	12 483
61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing, <i>kan overføres</i>	208 230	208 230
63	Returordning for kasserte fritidsbåter	20 000	20 000
64	Skrantesykeprøver fra fallvilt	1 748	1 748
65	Tiltak i kommuner med ulverevir i Hedmark, Akerhus og Østfold	20 560	20 560
69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	50 962	50 962
70	Tilskudd til vannmiljøtiltak, <i>kan overføres</i>	30 292	30 292
71	Marin forsøpling, <i>kan overføres</i>	70 290	70 290
72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	136 978	136 978
73	Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i>	80 426	80 426
74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien	538 167	538 167
75	Utbetaling av vrakpant og tilskudd til kjøretøy og fritidsbåter, <i>overslagsbevilgning</i>	640 992	640 992
76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	137 464	137 464

77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	15 416	15 416
78	Friluftsmål, <i>kan overføres</i>	179 891	179 891
79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	450	450
81	Naturarv og kulturlandskap, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	67 011	67 011
82	Tilskudd til truede arter og naturtyper, <i>kan overføres</i>	45 355	45 355
84	Internasjonalt samarbeid	5 308	5 308
85	Naturinformasjonssentre, <i>kan overføres</i>	69 031	69 031
	Sum kap. 1420	4 249 127	4 249 127

Tilsagnsfullmakter under kap. 1420

Miljødirektoratet gis fullmakt til å gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	30	Statlig erverv, båndlegging av friluftsområder	55 mill. kroner
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning	176,7 mill. kroner
	71	Marin forsøpling	15 mill. kroner
	78	Friluftsmål	3 mill. kroner

Bestillingsfullmakt under kap. 1420

Miljødirektoratet gis fullmakt til å gjøre bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	22	Statlige vannmiljøtiltak	9,1 mill. kroner
	31	Tiltak i verneområder	3 mill. kroner
	32	Statlig erverv, fylkesvise verneplaner	6,7 mill. kroner
	33	Statlig erverv, nytt vern	7,7 mill. kroner

35	Statlig erverv, skogvern	351,3 mill. kroner
38	Restaurering av myr	9,5 mill. kroner

Fullmakt til å inngå forpliktelser under kap. 1420 knyttet til oppryddingstiltak:

Det kan pådras forpliktelser for framtidige år til å kjøpe inn materiell og til å gi tilsagn om tilskudd ut over vedtatt bevilgning under postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 76,3 mill. kroner.

Spesielle budsjettforutsetninger:

Post 01:

- Som følge av budsjettavtalen er posten styrket med 5 mill. kroner til arbeidet med rapportering etter klimaloven. I Innst. 9 S står det at intensjonen bak økningen er å styrke og videreutvikle arbeidet med rapportering etter klimaloven, herunder arbeidet med tiltak og virkemidler.

Post 21:

- I postomtalen er det satt av 3 mill. kroner til oppfølgingsoppgaver på rovviltområdet. Midlene må holdes udisponert inntil departementet har avklart hva midlene skal prioriteres til. Midlene kan bli omdisponert.
- I postomtalen er det satt av 2,5 mill. kroner til oppfølgingsoppgaver på viltområdet. Midlene må holdes udisponert inntil departementet har avklart hva midlene skal prioriteres til. Midlene kan bli omdisponert.
- Departementet viser til innmeldt behov fra direktoratet til ny salderingen 2018 om økning av tilsagnsfullmakten under kap. 1420 post 34 Statlig erverv, nasjonalparker med 8 mill. kroner grunnet kostnadsøkninger. Direktoratet må i 2019 holde 8 mill. kroner udisponert under poster som ikke er regelstyrte eller regulert ved konsekvensjusteringer med tanke på eventuelt behov for å øke bevilgningen under post 34 i RNB. Midlene skal primært tas fra overførte midler fra 2018 til 2019 under postene 01 og 21, men også omdisponeringer fra andre poster kan være aktuelle etter spesiell begrunnelse.
- I postomtalen nevnes en budsjettøkning på 2,5 mill. kroner til gjennomføring av Trondheimskonferansen 2019. KLD viser videre til at direktoratet i budsjettet for 2018 har fått en tildeling på 0,4 mill. kroner over kap. 1420 post 21 til samme formål. I henhold til tidligere innmeldt behov fra direktoratet gjenstår da et finansieringsbehov på 1 mill. kroner. Dette beløpet bes direktoratet dekke innenfor egne rammer.

Post 61:

- Klimasats-ordningen under posten er som følge av budsjettavtalen økt med 50 mill. kroner sammenlignet med Prop. 1 S.

Post 70:

- Perioden 2019-2021 er gjennomføringsfasen for tiltak for å oppnå miljømålene i vannforskriften. Det er derfor viktig at tilskuddsmidlene på underpost 3 fortrinnsvis brukes til konkrete tiltak som vil gi synlige forbedringer i miljøtilstanden i vannområdene.

Post 71:

- Som følge av budsjettavtalen er posten økt med 5 mill. kroner til arbeidet med marin forsøpling i nord.

Post 75:

- Som følge av budsjettavtalen er posten redusert med 50 mill. kroner.

Post 77:

- Som følge av budsjettavtalen er posten økt med 1 mill. kroner. Midlene skal gå til "OM ATT", bransjeforeningen for ideelle gjenbruksaktører.

Post 78:

- I Innst. 9 (2018-2019) er det satt inn en føring om at 1 mill. kroner av bevilgningen øremerkes Skiforeningens arbeid med etablering og drift av et nasjonalt samarbeidsnettverk med formål å spre kunnskap og kompetanse om å legge til rette for skiløyper, særlig i snøfattige vintre, på en miljøvennlig måte. Midlene skal gå til lønn, administrative utgifter og tiltak. Øremerkingen dekkes ved å redusere rammen til tilskuddsordningen "Friluftslivsaktivitet" med 1 mill. kroner, til 51,5 mill. kroner.

Post 81:

- Som følge av budsjettavtalen er posten økt med 5 mill. kroner. Midlene skal gå til nasjonal koordinering og fellestiltak for norske regionalparker.

Felles føringer for postene 30 og 32-35

Direktoratet må føre et detaljert budsjett/regnskap i form av et regneark for hver av postene 30 og 32-35. Dette regnearket skal være utgangspunkt og referanse for alle rapporteringer fra direktoratet til Klima- og miljødepartementet utover i året og i økonomioppfølging av postene for øvrig. Samtidig må regnearket inneholde prognoser for kommende års budsjett og vedlegges som grunnlag for direktoratets innspill til budsjettet for kommende år.

Regnearket må inneholde budsjett og regnskap både i forhold til bevilgning og i forhold til tilsagnsfullmakt. Det er mulig dette må gjøres i to forskjellige oversikter, men sammenhengen mellom disse må bestå av linker mellom tallene som gjør det lett å identifisere hvordan dette er regnet ut, og slik at både bevilgningsbehov og fullmaktsbehov automatisk er oppdaterte.

De oppdaterte regnearkene skal oversendes Klima- og miljødepartementet ved følgende tidspunkter:

- Samtidig med innmelding av tall og forklaringer til statsregnskapet for det foregående året (dvs. alle poster).

- Sammen med direktoratets budsjettforslag for kommende år (alle poster), medio/ultimo april.
- I de tilfeller og for de(n) post(er) direktoratet spiller inn behov for endringer i bevilgninger eller tilsagnsfullmakter i forbindelse med RNB eller ny salderingen.

Miljødirektoratet bes være oppmerksom på at Klima- og miljødepartementet vil belaste postene med tinglysningsgebyr i forbindelse med vernevedtak.

Felles føringer for postene 39, 69 og 79

Større oppryddingsprosjekter er prosjektfinansiert, hvor det legges til grunn at budsjettmessige beslutninger om igangsetting for et spesifikt område omfatter budsjettmessig beslutning om hele bevilgningsbehovet over et visst antall år.

Det er i fellesskap etablert maler for rapportering på prognoser for tilsagn og utbetalinger for forslag til disponering av grunnbevilgningen (dokument A), for rapportering på prognoser for tilsagn og utbetalinger for prosjektfinansiert opprydding (dokument B), og for overordnet oversikt over pengestrømmen på postene pr. år (dokument C). Vi ber om at Miljødirektoratet fyller ut/reviderer dokumentene og leverer følgende til departementet til følgende frister:

- Første halvdel av juni 2019: Til prosess med rammefordelingsforslaget for 2020 – dok. A, B og C.
- Første uke i august: forberedelser til budsjettkonferanse for budsjett 2020 – oppdatert dok. B, samt oppdaterte tekstlige utdypinger hvis aktuelt.
- Før jul 2019: Forslag til store nye satsinger for 2021-budsjettet - dok. B. Det kommer eget bestillingsbrev fra departementet for store, nye satsinger samlet, om lag i slutten av oktober 2019. Og revisjon av forventete utbetalingsprofiler og finansieringsbehov til konsekvensjusteringsprosessen for 2021-budsjettet – dok. B.

I tillegg etter behov, dersom det skulle oppstå endringer underveis av en viss størrelse i utbetalingsprognoser eller finansierings- og tidsplaner, bes det om oppdaterte tall for den eller de konkrete prosjektene det gjelder, pluss utdypende tekstlige omtaler om hva endringen innebærer og hvorfor den har oppstått:

- Ca. 15. februar 2019: Eventuelle større endringer i forslagene fra før jul 2018 til store, nye satsinger for 2020, til budsjettkonferansen.
- Siste halvdel av februar 2019: Eventuelle større endringer i forventede utbetalinger i 2019, til RNB.
- Før 15. september 2019: Eventuelle større endringer i forventede utbetalinger i 2019, oppstått etter RNB, til nysalderingsprosessen for 2019.

Inntekter kap 4420 Miljødirektoratet

			(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Vedtatt bevilgning	Tildeling
01	Oppdrag og andre ymse inntekter	7 373	7 373
04	Gebyrer, forurensningsområdet	41 141	41 141
06	Gebyrer, fylkesmannsembetenes miljøvern avdelinger	35 869	35 869
07	Gebyrer, kvotesystemet	8 270	8 270
08	Gebyrer, naturforvaltningsområdet	638	638
09	Internasjonale oppdrag	43 816	43 816
	Sum kap. 4420	137 107	137 107

4.3 Kap. 1425/5578 Fisketiltak/Sektoravgifter under Klima- og miljødepartementet

Utgifter kap. 1425 Fisketiltak

			(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Vedtatt bevilgning	Tildeling
21	Spesielle driftsutgifter	100	100
70	Tilskudd til fiskeformål, kan <i>overføres</i>	16 696	16 696
	Sum kap. 1425	16 796	16 796

Direktoratet må disponere postene under kap. 1425 slik at eventuelle mindreinntekter under kap. 5578 post 72 kan kompenseres ved tilsvarende mindreforbruk på de aktuelle utgiftspostene under kap. 1425. Forslag til justerte bevilgninger fremmes i forbindelse med RNB eller ny salderingen.

Etter at viltmidlene som tidligere lå under kap. 1425 er flyttet til Landbruks- og matdepartementets budsjett, vil midler til høstbart vilt bli tildelt fra Landbruks- og matdepartementet. Midler fra Viltfondet til ikke høstbart vilt vil bli tildelt fra Klima- og miljødepartementet.

Inntekter kap. 5578 Sektoravgifter under Klima- og miljødepartementet

			(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Vedtatt bevilgning	Tildeling
72	Fiskeravgifter	19 000	19 000
	Sum kap. 5578	19 000	19 000

4.4 Tildelinger under andre kapitler på Klima- og miljødepartementets budsjett

Utgifter kap. 1400 Klima- og miljøverndepartementet

		(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Tildeling
21	Spesielle driftsutgifter	37 740
51	Den naturlige skolesekken	9 904
76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak	29 550
	Sum kap. 1400	77 194

Spesielle budsjettforutsetninger:

Post 21:

- 0,5 mill. kroner til oppfølging av FNs miljøforsamling (prosjektnr. 19340210)
- 0,8 mill. kroner til å styrke kapasiteten knyttet til Norges medlemskap i verdensarvkomitéen.
- 3 mill. kroner til Klimaservicesenteret (prosjektnr. 1754 2120)
- 2 mill. kroner til klimatilpasningsarbeidet (prosjektnr. 1754 2110)
- 2 mill. kroner til arbeidet med kortlivede klimadrivere (prosjektnr. 1755 2110)
- 6,03 mill. kroner til vannforvaltning og oppfølging av vannrammedirektivet (prosjektnr. 1933 0210)
- 13,06 mill. kroner til bekjempelse av skrantesyke (prosjektnr. 1936 0213)
- 2,25 mill. kroner til kartlegging av antibiotikaresistens (prosjektnr. 1936 0211)
- 0,6 mill. kroner til prosjekt for å se på konsekvenser av å skyte kongeørn (prosjektnr. 19360102)
- 7,5 mill. kroner til etablering av felles IKT-driftsløsning i miljøforvaltningen.

Post 51:

- Midlene til Den naturlige skolesekken (DNS) er nå samlet på ny post. Midlene på posten skal overføres Naturfagsenteret som nå har blitt en nettobudsjettert virksomhet under UiO. 3,4 mill. kroner skal benyttes som tilskudd til skoler i tråd med retningslinjer for tilskuddsordningen slik de står i postomtalen. I budsjettavtalen er posten styrket med 2 mill. kroner. Naturfagsenteret vurderer selv hvordan økningen blir fordelt mellom tilskudd til enkeltskoler etter søknad og kjøp av tjenester hos eksterne aktører som samarbeider med DNS-skoler.

Post 76:

- 4 mill. kroner til søknadsbasert tilskuddsordning mot fremmede arter (prosjektnr 1936 0760).
- 0,45 mill. kroner i tilskudd til NIVA for deltaking i det internasjonale arbeidet gjennom European Topic Center for Water (prosjektnr 1933 0763) .
- 2,2 mill. kroner til norsk deltakelse i Naturpanelets ekspertgrupper (prosjektnr 1934 0761).
- 2,8 mill. kroner til Friluftsrådernes landsforbund til et prosjekt som skal kartlegge og systematisk videreutvikle suksessrike aktivitetstiltak innenfor

friluftsliv for barn og unge (prosjektnr 1935 0760). Se ytterligere utdyping i postomtalen i Prop. 1 S (2018-2019).

- 9 mill. kroner til arbeidet med FNs klimapanel (IPCC), nasjonalt og internasjonalt.
- 11,5 mill. kroner i tilskudd til fem autoriserte verdensarvsentre.
- Felles for alle tildelingene under post 76 er at vi ber direktoratet i sine tilskuddsbrev be om rapportering på bruken av midlene fra mottakerne.

Utgifter kap. 1410 Klima- og miljødepartementet

		(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Tildeling
21	Miljøovervåking	252 299
22	Miljøkartlegging	83 774
23	MAREANO	2 000
	Sum kap. 1410	334 073

Spesielle budsjettforutsetninger:

Post 21:

- Grunnet en skrivefeil var tildelt beløp i foreløpig tildelingsbrev 7 mill. kroner for høyt. Vi viser til at dette ble oppklart i epostveksling med direktoratet av 14.11.18.
- Under postomtalen i Prop. 1 S står det at posten fra og med 2019 kun skal dekke miljøovervåking og at kartleggingsmidlene som tidligere lå på posten er flyttet til ny post 22 "Miljøkartlegging". Ved en feil er ca. 22 mill. kroner av kartleggingsmidlene ikke flyttet. Det ble 7. november sendt korrigeringsbrev til Stortinget om dette, og opplyst at post 21 i 2019 derfor må dekke kartleggingsmidler på omtrent 22 mill. kroner. Beløpet fordeler seg med ca. 16,3 mill. kroner under Miljødirektoratet, 3,1 mill. kroner under Kartverket (høydemodellen), 0,53 mill. kroner under Statens institutt for Strålevern og 2 mill. kroner under Norsk Polarinstitutt. Beløpene er omtrentlige, og etatene kan beslutte en annen fordeling mellom overvåking og kartlegging i belastningen av utgifter på post 21 så lenge man holder seg innenfor tildelt beløp.

Post 22:

- Posten er i budsjettavtalen styrket med 10 mill. kroner. Økningen er lagt på Miljødirektoratets andel av posten.
- Det vises til merknad under post 21 om at omtrent 16,3 mill. kroner av tildelingen på denne posten må dekke kartleggingsutgifter i direktoratet.
- Utover beløpet som er tildelt Miljødirektoratet er 16,805 mill. kroner tildelt Artsdatabanken til arbeidet med økologisk grunnkart. I tildelingsbrevet til Artsdatabanken står det følgende om tildelingen:
  - beløpet er tildelt til arbeid med økologisk grunnkart.

- beløpet tar utgangspunkt i midlene som er tildelt Artsdatabanken til økologisk grunnkart i 2018, og oppjustert med priskompensasjon.
- 5 mill. kroner tildeles til arbeid med økologisk grunnkart hvor nærmere detaljer om vilkår for tildelingen og krav til rapportering vil bli spesifisert i brev fra Miljødirektoratet til Artsdatabanken.
- 11,805 millioner kroner tildeles til arbeid med Natur i Norge, Artskart og drift av datainfrastruktur som understøtter arbeidet med etablering av økologisk grunnkart.

Post 23:

- Beløpet skal dekke direktoratets arbeid med administrasjon av MAREANO-programmet.

4.5 Tildelinger under kapitler på andre departementers budsjett

Utgifter kap. 118 Nordområdetiltak mv.

Post 01:

- Når det gjelder prosjektsamarbeid under Den norsk-russiske miljøvernkommisjonen og Barentssamarbeidet, samt prosjektsamarbeid under Arktisk råd, er beløp ikke fastsatt. Beløpet vil inkludere midler til en prosjektstilling til samarbeid med Russland om marin forsøpling. Nærmere omtale om beløp og bruk av midlene vil bli avtalt i senere brev.

4.6 Delegering av budsjettmessige fullmakter

Miljødirektoratet delegeres myndighet til:

1. å benytte unntaksbestemmelsene i bevilgningsreglementet. Dette gjelder:
  - a. å foreta nettobudsjettering ved utskifting av utstyr,
  - b. overskridelse av driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter,
  - c. overskridelse av investeringsbevilgninger mot tilsvarende innsparing under driftsbevilgninger under samme budsjettkapittel,
  - d. overskridelse av driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre påfølgende budsjetterminer, og
  - e. inngåelse av leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret.
2. I tillegg til den generelle merinntektsfullmakten i henhold til unntaksbestemmelsene i Bevilgningsreglementet delegeres også etaten myndighet til å overskride bevilgningene under:
  - a. kapittel 1420 post 01 mot tilsvarende merinntekter under kapittel 4420 post 01.
  - b. kapittel 1420 post 23 mot tilsvarende merinntekter under kapittel 44250 postene 04, 06, 08 og 09.

5 RAPPORTERING

Etatene rapporterer resultater og årsregnskap i foreløpig og endelig årsrapport, som viser status per 31. august og 31. desember 2019. Rapportene skal foreligge minst to uker før etatsstyringsmøtene.

Vi minner om at virksomheten må ha et system slik at budsjetteringen og regnskapsføringen internt kan fordeles på de ulike virkemiddel- og resultatområdene.

Annen rapportering

Direktoratet skal i årsrapporten rapportere på hvordan sentrale oppgaver i oppfølgingen av KLDs kunnskapsstrategi er fulgt opp (jf. instruksens punkt 2.1.4), herunder rapportering på forbedring av arbeidet med miljødata (egne og andre sektorer), rutiner for å sikre kvalitet, oppdatering og etterprøvnbarhet, ivaretagning av metadata, samt lagring og formidling av data (inkludert overvåkingsdata).

Frister for rapporteringer for 2019 er:

Avviksrapportering: 15. mai 2019
Foreløpig årsrapport: 14. september 2019
Endelig årsregnskap: 4. februar 2020
Endelig årsrapport: 15. mars 2020

Årsrapporten skal publiseres på departementets og virksomhetens hjemmesider innen 1. mai.

6 MØTEPLAN

Møtedato	Møtetype
April	Etatsstyringsmøte
Mai/juni	Etatslederkonferanse
April	Felles etatsstyringsmøte fylkesmannen
Oktober	Etatsstyringsmøte
November	Felles etatsstyringsmøte fylkesmannen

7 OVERSIKT OVER ETATENES KOORDINERINGSANSVAR

Miljødirektoratet:

- Sammenstilling av etatenes innspill til Sysselmannen på Svalbard
- Miljøovervåking/miljødata/miljørapportering, herunder standardisering av miljødata, kvalitetssikring av miljødata, samarbeidsavtale med Statistisk sentralbyrå og samarbeidsavtale med EEA
- Konsekvensutredninger
- Miljøstatus
- Klimatilpasning

Riksantikvaren:

- Fotoarkiv

Norsk Polarinstitutt:

- Miljøovervåkingen (MOSJ) på Svalbard eller Jan Mayen

Vedlegg 1: Oppdrag gitt tidligere år

Oppdrag	Frist
161. Utarbeide veiledning til statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.	Mars
162. Levere forslag til handlingsplan for sjøfugl.	1. juni
163. Vurdere virkemiddelbruk rettet mot å redusere utslipp fra vedfyring.	1. februar
164. Videreutvikle helhetlig og brukerorientert nettløsning for luftkvalitetsdata for kommuner og publikum, med fokus på verktøy for kommuner.	Avtales med Miljødirektoratet
165. Vurdere grenseverdiene for svevestøv som skal gjelde fra 2020 basert på et oppdatert kunnskapsgrunnlag for 2018, herunder vurdering av samfunnsøkonomisk nytte og gjennomførbarheten av utslippsreduksjoner. KLD har fulgt opp med andre ansvarlige direktorater om felles oppdragsbrev.	Avtales med Miljødirektoratet
166. Utarbeide et forslag til endringer i forurensningsforskriften kap. 7, som kan bidra til å styrke gjennomføringsevnen på området lokal luftkvalitet.	1. mai
167. Første endelige versjon av klimagass-statistikk for kommuner.	Mars
168. Oppdrag om evaluering av tilskuddsordning for kasserte fritidsbåter.	28. februar
169. Oppdrag om å revidere emballasjeforskriften.	1. oktober
170. Levere rapport om miljøkonsekvenser og forvaltning knyttet til nye marine næringer i tråd med svar på oppdrag i 2017. Formen på leveransen og hvilke næringer som skal prioriteres avklares nærmere i dialog med departementet.	1. september
171. Tiltaksanalyse for reduksjon av utslipp av ammoniakk. (Felles oppdrag fra KLD og LMD til Landbruksdirektoratet og Miljødirektoratet.)	1. mars 15. juni 1. november
172. Utrede forslag om innføring av forbud mot bruk av utenlandske treslag med betydelig risiko for norsk natur. Konsekvensene for skogbruket og for karbonbinding i skog skal inngå i utredningen.	15. april
173. Riksantikvaren og Miljødirektoratet skal utarbeide forslag til kriterier for landskap av nasjonal verdi innenfor rammen av hhv. Kulturminneloven og naturmangfoldloven.	1. mars
174. Foreta en faglig gjennomgang av den norske delstanden av ulv, jf. anmodningsvedtak fra Stortinget (Innst. 257 L (2016 – 2017)).	1. desember
175. Bistå KLD og de øvrige involverte debattantene i gjennomføringen av det nordiske formannskapsprosjektet "Attraktive byer".	31. desember
176. Utarbeide plan for å begrense mengden farlig avfall	1. mars

177. Lage et forslag til plan for utfasing av bruken av torv til vekstmedier og jordforbedringsprodukter og andre produkter til private og i gartnerier og veksthus.	1.desember
178. Inkludering av hensyn til arealbruksendringer og hensyn til karbonrike arealer i styringsdokumenter og konsekvensvurdering for arealplanlegging.	Frist 1.februar/1.mars.
179. Utarbeide en rapport om havets rolle i klimasystemet, og påvirkning på havet og kystområder for klimaendringer og havforsuring. Rapporten skal kort oppsummere kunnskapen om nåværende og mulig framtidig påvirkning i Norge så vel som regionalt og globalt. Oppdraget vil bli spesifisert i eget brev.	Etter nærmere avtale

Vedlegg 2: Fastsettelse av indikatorer for nasjonale mål 2019

Resultatområde	Nasjonale mål (23)	Indikatorer (93)	Merknad
Naturmangfald	1.1. Økosystema skal ha god tilstand og levere økosystemtenester.	Status og utviklingstrekk for økologisk tilstand i havområda.	Jf. Naturindeks for Noreg.
		Status og utviklingstrekk for økologisk tilstand i elver og innsjøar.	Jf. Naturindeks for Noreg og Vassforskrifta.
		Status og utviklingstrekk for økologisk tilstand i kyst.	Jf. Naturindeks for Noreg og Vassforskrifta.
		Status og utviklingstrekk for økologisk tilstand i våtmark.	Jf. Naturindeks for Noreg.
		Status og utviklingstrekk for økologisk tilstand i skog.	Jf. Naturindeks for Noreg.
		Status og utviklingstrekk for økologisk tilstand i fjell.	Jf. Naturindeks for Noreg.
		Status og utviklingstrekk for økologisk tilstand i kulturlandskap og ope lågland.	Jf. Naturindeks for Noreg.
		Utvikling i areal av inngrepsfrie naturområde.	
	1.2 Ingen arter og naturtypar skal utryddast, og utviklinga til truga og nær truga arter og naturtypar skal betrast.	Talet på nær truga og truga artar og naturtypar i kyst og havområda.	Tal frå sist oppdaterte raudliste for artar og raudliste for naturtypar.
		Talet på nær truga og truga artar og naturtypar i elvar og innsjøar.	Som over
		Talet på nær truga og truga artar og naturtypar i våtmark.	Som over
		Talet på nær truga og truga artar og naturtypar i skog.	Som over
		Talet på nær truga og truga artar og naturtypar i fjell.	Som over
		Talet på nær truga og truga artar og naturtypar i kulturlandskap og ope lågland.	Som over
	1.3 Eit representativt utval av norsk natur skal takast vare på for kommande generasjonar.	Verna landareal totalt.	Oppgi i km ²
		Verna areal i kyst og havområda.	Oppgi i km ²
		Verna areal i elvar og innsjøar.	Oppgi i km ²
		Verna areal i våtmark.	Oppgi i km ²
		Verna areal i skog.	Alle vernekategorierna.
		Verna skog der skogbruk ikkje er tillate; totalt og fordelt på produktiv og uproduktiv skog.	Omfattar vernekategorierna nasjonalparkar og naturreservat

			der skogbruk ikkje er tillate.
		Verna areal i fjell.	Oppgi i km ²
		Verna areal i kulturlandskap og ope lågland.	Oppgi i km ²
Resultatområde	Nasjonale mål	Indikatorar	Merknad
Kulturminne og kulturmiljø	2.1 Tapet av verneverdige kulturminne skal minimerast.	Prosentvis årleg tap av verneverdige kulturminne i utvalde område.	
		Prosentvis årleg tap av SEFRAK-registrerte bygningar i utvalde område.	
		Størrelsen på areal med bevaringsstatus etter plan- og bygningsloven.	
		Prosentvis årleg tap av kulturminne i jordbruket sitt kulturlandskap.	
		Talet på kommunar med oppdatert oversikt over verneverdige kulturminne og kulturmiljø.	
		Talet på kommunar med plan etter plan- og bygningsloven for kulturminne og kulturmiljø.	
		Talet på kommunar med tilgang på kulturminnekompetanse	
		Talet på verneverdige kulturminne og kulturmiljø i Askeladden.	
	2.2 Eit prioritert utval automatisk freda og andre arkeologiske kulturminne skal ha eit ordinært vedlikehaldsnivå innan 2020.	Årleg tap og skade på automatisk freda arkeologiske kulturminne i utvalde område og etter årsaksforhold.	
		Talet på automatisk freda kulturminne som blir fjerna gjennom dispensasjon.	
		Talet på automatisk freda kulturminne der det er utført undersøkingar for å dokumentere og ivareta kjeldeverdi.	
		Talet på automatisk freda kulturminne der det er utført utbetrande tiltak og/eller tilrettelegging.	
		Talet på automatisk freda kulturminne med eit tilfredsstillande bevarings- og vedlikehaldsnivå.	
		Talet på automatisk freda kulturminne med eit tilfredsstillande bevarings- og vedlikehaldsnivå som er tilrettelagt for publikum.	
	2.3 Eit representativt utval kulturminne og kulturmiljø skal vere vedtaksfreda innan 2020.	Talet på freda bygningar og anlegg fordelte etter geografisk, sosial, etnisk, nærings- og tidsmessig breidde.	
2.4 Freda bygningar, anlegg og fartøy skal ha eit ordinært	Delen freda bygningar og anlegg med ordinært vedlikehaldsnivå (i prosent).		

	vedlikehaldsnivå innan 2020.	Talet på freda fartøy og fartøy som inngår i verneplan for fartøy, og som er sette i stand.	
Resultatområde	Nasjonale mål	Indikatorar	Merknad
Friluftsliv	3.1 Friluftslivet sin posisjon skal bli teken vare på og utvikla vidare gjennom ivaretaking av allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftslivsområde og stimulering til auka friluftslivsaktivitet for alle.	Del av befolkninga som deltek i friluftaktivitetar to eller fleire gonger i månaden og del av befolkninga som deltek minst to gonger i veka.	
		Del av befolkninga som har tilgang til nærturterreng innan ein avstand på 500 meter.	
		Del av befolkninga som har tilgang til leike- og rekreasjonsareal innan ein avstand på 200 meter.	
		Del av befolkninga som har kjennskap til allemannsretten.	
		Andel tilgjengelig strandsoneareal	
	3.2 Naturen skal i større grad brukast som læringsarena og aktivitetsområde for barn og unge.	Del av barn og unge (6-15 år) som deltek i friluftaktivitetar to eller fleire gonger i månaden og del av barn og unge som deltek minst to gonger i veka.	
		Del av skolar og barnehagar som har trygg tilgang til nærturterreng innan ein avstand på 500 meter.	
Del av skolar og barnehagar som har trygg tilgang til leike- og rekreasjonsområde innan ein avstand på 200 meter.			
Resultatområde	Nasjonale mål	Indikatorar	Merknad
Forureining	4.1 Forureining skal ikkje skade helse og miljø.	Bruk og utslepp av helse- og miljøskadelege kjemikaliar.	
		Mengd utvalde helse- og miljøfarlege stoff som er handtert ved tildekking eller ved opptak (mudring) slik at dei ikkje lenger utgjer ein kjelde til alvorlege forureiningsproblem.	
		Talet på kjende lokalitetar med alvorleg grunnforureining.	
		Mengda operasjonelle utslepp av olje og andre miljøskadelege stoff i vatn frå petroleumsverksemd.	
		Mengda operasjonelle utslepp av olje og andre miljøfarlege stoff frå skip og landbasert verksemd.	
		Talet på og mengd akutte utslepp av olje og andre miljøfarlege stoff frå petroleumsverksemd, skip og landbasert verksemd.	
		Nivå i miljøet av utvalde radioaktive stoff.	
		Samla årleg utslepp av utvalde radioaktive stoff frå nasjonale kjelder.	

		Areal med overskridingar av tolegrensar for forsuring.	
4.2 Utslepp av helse- og miljøfarlege stoff skal stansast.		Utsleppsmengder (og reduksjonar) av dei prioriterte kjemikala (prioritetslista).	
		Mengd og type radioaktivt avfall som er deklarerert.	
		Mengd og type radioaktivt avfall som er endeleg deponert.	
		Berekna risiko for utslepp frå utvalde utanlandske kjelder som kan påverke Noreg.	
		Mengd farleg avfall med ukjent disponering.	
4.3 Veksten i mengda avfall skal vere vesentleg lågare enn den økonomiske veksten, og ressursane i avfallet utnyttast best mogeleg gjennom materialgjenvinning og energiutnytting.		Total mengd avfall generert pr. år sett i forhold til økonomisk vekst målt i BNP.	
		Delen av ordinært avfall som går til gjenvinning, basert på totalt generert mengd avfall som går til kjent behandling.	
4.4 Å sikre trygg luft. Basert på dagens kunnskapsstatus blir følgjande nivå sett på som trygg luft: Årsmiddel PM ₁₀ : 20 µg/m ³ Årsmiddel PM _{2,5} : 8 µg/m ³ Årsmiddel NO ₂ : 40 µg/m ³		Utviklinga i årsmiddelkonsentrasjonen for PM ₁₀ , med fokus på dei stader der verdiane overskrider nivå sett på som trygg luft.	
		Utviklinga i årsmiddelkonsentrasjonen for PM _{2,5} , med fokus på dei stader der verdiane overskrider nivå sett på som trygg luft.	
		Utviklinga i årsmiddelkonsentrasjonen for NO ₂ , med fokus på dei stader der verdiane overskrider nivå sett på som trygg luft.	
4.5 Støyplager skal reduserast med 10 prosent innan 2020 i høve til 1999. Talet på personar som er utsette for over 38dB innandørs støynivå skal reduserast med 30 prosent innan 2020 i høve til 2005.		Samla støyplage (SPI) frå alle kartlagde kjelder, spesielt SPI for industri, motorsport og skytebanar.	
		Reell reduksjon i talet på personar som er utsette for over 38 dB innandørs støynivå	
Resultatområde	Nasjonale mål	Indikatorar	Merknad

Klima	5.1 Noreg skal fram til 2020 kutte i dei globale utsleppa av klimagassar tilsvarande 30 pst. av Noregs utslepp i 1990.	Status og utvikling i totale utslepp av klimagassar.	
		Status og utvikling for norske kjøp av utsleppseiningar.	
	5.2 Noreg har på vilkår teke på seg ei forplikting om minst 40 pst. utsleppsreduksjon i 2030 samanlikna med 1990.	Status og utvikling i totale utslepp av klimagassar.	
		Status og utvikling i utslepp av klimagassar fordelt på sektorar.	
		Status og utvikling i norske kjøp av utsleppseiningar.	
		Status og utvikling i utslepp av klimagassar fordelt på gassane regulert under Klimakonvensjonen.	
	5.3 Noreg skal vere klimanøytralt i 2030.	Status og utvikling av totale utslepp av klimagassar.	
		Status og utvikling for norsk kjøp av utsleppseiningar.	
5.4 Noreg har lovfesta eit mål om å bli eit lågutsleppssamfunn i 2050.	Status og utvikling i klimagassutslepp fordelt på sektorar.		
5.5 Reduserte utslepp av klimagassar frå avskoging og skogdegradering i utviklingsland, i samsvar med berekraftig utvikling.	Talet på tonn reduserte klimagassutslepp fra skog betalt for i u-land.		
5.6 Politisk mål om at samfunnet skal førebuaast på og tilpassast til klimaendringane.	Status for innarbeiding av rutinar, tiltak, strategiar og verkemiddel knytt til klimatilpassing i sentrale sektorar.		
Resultatområde	Nasjonale mål	Indikatorar	Merknad
Polarområda	6.1. Omfanget av villmarksprega område på Svalbard skal haldast ved lag, og naturmangfaldet bevarast tilnærma upåverka av lokal aktivitet.	Status og utvikling i areal av villmarksområde på Svalbard.	
		Status og utvikling i volum og fordeling av motorisert ferdsle på Svalbard.	
		Status og utvikling i talet på ilandstigningar frå cruiseskip utanfor planområda på Svalbard.	
		Geografisk spreining av ilandstigningar frå cruiseskip utanfor planområda på Svalbard.	
		Status og utvikling for sentrale artar i dei marine økosystema på Svalbard.	
		Status og utvikling for sentrale artar i dei terrestriske økosystema på Svalbard.	
		Status og utvikling i leveområde for isbjørn.	

	6.2 Dei 100 viktigaste kulturminna og kulturmiljøa på Svalbard skal sikrast gjennom føreseieleg og langsiktig forvaltning.	Talet på igangsette kulturminnetiltak i handlingsplan for Svalbard.	
		Talet på slutførte kulturminnetiltak i handlingsplan for Svalbard.	
		Talet på utførte oppgåver knytt til dei 50 høgast prioriterte kulturminna og kulturmiljøa.	
		Talet på utførte oppgåver knytt til dei-resterande prioriterte kulturminna og kulturmiljøa.	
	6.3 Negativ menneskeleg påverknad og risiko for påverknad på miljøet i polarområda skal reduserast.	Utbreiinga av is i utvalde fjordar på Svalbard og i havområda rundt Svalbard.	
		Permafrostreduksjon i utvalde lokalitetar på Svalbard.	
		Førekomst av regnvær om hausten og vinteren med påfølgjande is på bakken på Svalbard.	